

Eliölajien rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen, manteri ja rupimanteri

1 Asia

Rupimanterin ja manterin rauhoitusmääräyksistä poikkeamista koskeva luonnonsuojelulain 70 §:n mukainen poikkeuslupa, Pohjois-Savo

2 Hakija

Itä-Suomen elinvoimakeskus, [REDACTED]

3 Vireilletulo

10.2.2026

4 Hakemus

Itä-Suomen elinvoimakeskus hakee lupaa poiketa rupimanterin (*Triturus cristatus*) ja manterin (*Lissotriton vulgaris*) rauhoitusmääräyksistä rupimanterin tunnettujen esiintymispaikkojen seurantaan ja mahdollisten uusien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittämiseen Pohjois-Savossa. Lupaa haetaan ajalle 1.4.2026-30.9.2027.

Pohjois-Savossa on tiedossa 2 rupimanterin lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, ja lisäksi yksi hävinneeksi arvioitu paikka. Kaikki nämä lammet ovat Kuopiossa. Lammilla toteutetaan rupimanterin seurantaa. Rupimanterin esiintymistä selvitetään myös tiedossa olevan esiintymän lähialueen potentiaalisilla lammilla ja lammikoilla. Kuopiossa on saatu viitteitä lisäksi rupimanterin mahdollisesta aiemmin tuntemattomasta esiintymisalueesta, jossa rupimanterien tai manterien esiintyminen on tarpeen tarkistaa maastossa.

Rupimanterin kanssa samoilla lammikoilla voi esiintyä myös mantereita. Ne voivat joutua haaviin rupimanterin esiintymisen selvittämisen yhteydessä. Haaviin joutumista ei voi ennakoida. Tämän vuoksi Itä-Suomen elinvoimakeskus hakee poikkeuslupaa sekä rupimanterin että manterin rauhoitusmääräyksistä. Rupimanterin inventointi tehdään vaarantamatta inventoitavan lajin ja muiden lajien säilymistä alueella. Rupimanterin inventoinnissa toimitaan Ympäristöministeriön julkaiseman oppaan ohjeiden mukaan (Saarikivi, J. 2017: Rupilisko (*Triturus cristatus* Laurenti 1768). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 86-89. Suomen ympäristö 1/2017).

Kevätaikaan inventoinnissa etsitään aikuisia rupimantereita, ja myöhemmin kesällä rupimanterin toukkia. Aikuisten rupimanterien inventointiin käytetään ensisijaisesti kiikareita ja tarvittaessa haavia. Toukkien inventointi tehdään haavimalla. Rupimantereita inventoidaan pyyhkimällä lammikon rantavettä isolla haavilla. Yksilöt vapautetaan

välittömästi tunnistamisen jälkeen. Inventointiin ei käytetä pyydyksiä. Lammikolla käydään vain muutama kerta ja häirintä on siten lyhytkestoista.

Rupimanterin inventointi lisää tietoa lajin esiintymisestä Pohjois-Savon alueella. Tiedossa olevat rupimanterin lisääntymis- ja levähdyspaikat voidaan ottaa huomioon maankäytössä ja niille voidaan tarvittaessa tehdä luonnonsuojelulain mukainen rajauspäätös. Inventoinnista ei ole haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai saavuttamiselle. Inventoinnin tarkoituksena on selvittää rupimanterin esiintymispaikkoja ja edistää siten lajin suojelua. Kertynyt rupimanterin esiintymistieto tallennetaan LajiGIS -järjestelmään.

5 Määräykset, joita hakemus koskee

Rupimanteri ja manteri ovat luonnonsuojelulla rauhoitettuja eläinlajeja.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kiellettyä on:

- 1) yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen;
- 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen;
- 3) yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83:n § mukaan myöntää luvan poiketa em. kiellosta, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Rupimanteri on lisäksi EU:n luontodirektiivin liitteen IV laji (tiukasti suojellut lajit). Tiukasti suojeltujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaan kielletty. Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa kiellosta, mikäli siitä ei ole haittaa lajin suotuisalle suojelun tasolle, asialle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja poikkeus on tarpeen jostakin seuraavista syistä:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi;
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta;
- 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- 4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

Päätös
1.4.2026
LVV-U/56299/2026
julkinen

Rupiliskon esiintymispaikka Kuopion Nilsiässä kuuluu Natura 2000 -alueeseen Pisa-Kypäräinen (FI0600076). Rupimanteri on yksi Natura-alueen suojeluperustelajeista. Rupimanterin esiintymispaikka on suojeltu erityisesti suojeltavan lajin rajauspäätöksellä 18.4.2011 (POSELY/804/07.01/2010).

6 Lupa- ja valvontaviraston päätös

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan poiketa rupimantaria ja manteria koskevista luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisista rauhoitettuja eliölajeja koskevista säännöksistä hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 30.9.2027 asti.
2. Lupaa saa käyttää [REDACTED]
3. Lupa koskee hakemuksen mukaista rupimanterin kartoitusta ja seuranta lajin tunnetuilla esiintymispaikoilla sekä uusien lajiesiintymien kartoitusta Pohjois-Savossa.
4. Luvan mukaisia toimenpiteitä tehtäessä tämä lupa on pidettävä mukana (esim. puhelimessa) ja esitettävä pyydettyä.
5. Hakija vastaa tarvittavien lupien hakemisesta muilta viranomaisilta ja tarvittavasta yhteydenpidosta maanomistajaan.
6. Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän luvan noudattamista ja voi tarvittaessa tehdä maastokäyntejä.
7. Luvan käytöstä on raportoitava Lupa- ja valvontavirastolle 31.12.2027 mennessä. Raportti toimitetaan viraston kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi tämän päätöksen asiatussella LVV-U-56299/2026 varustettuna. Raportista on käytävä ilmi tiedot kartoitusalueiden sijainneista ja lajin havaituista esiintymispaikoista.

6.1 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulaissa määritellyt poikkeusluvan myöntämisen perusteet ja poikkeuslupa voidaan myöntää.

Rupimanterin inventoinnista ei katsota olevan haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Rupimanterien inventointiin käytetään kiikareita ja haavia, pyydyksiä ei käytetä. Häirintä on lyhytkestoista, lammikolla käydään vain muutama kerta ja yksilöt vapautetaan välittömästi tunnistamisen jälkeen.

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajin osalta lupa voidaan myöntää kohtien 1) ja 4) mukaisesti. Rupimanterin inventointi lisää tietoa erittäin uhanalaisen lajin esiintymisestä Pohjois-Savon alueella ja edistää lajin suojelua. Rupimanterin esiintymispaikoille voidaan tarvittaessa tehdä luonnonsuojelulain mukainen rajauspäätös. Esiintymät voidaan ottaa

huomioon myös mm. maankäytön suunnittelussa. Tiukasti suojeltujen lajien esiintymisestä tulee maanomistajalle luonnonsuojelulain mukaisia rajoitteita. Maanomistajien oikeusturvan vuoksi määräykset tulee tehdä luotettavasti. Hakemuksessa kuvattuun inventointiin ei siten ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että rupiliskon inventointi ei heikennä eikä hävitä rupiliskon erityisesti suojeltavan lajin rajauspäätöksellä määritettyä esiintymispaikkaa eikä inventoinnin arvioida heikentävän Natura-alueen luonnonarvoja.

6.2 Päätöksen täytäntöönpano

Tämä päätös on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n mukaisesti pantava välittömästi täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Rupimanteri -kartoitus on perusteltua päästä tarvittaessa aloittamaan ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen ja tutkimuksellisen intressin vuoksi lykätä.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69 §, 70 §, 78 §, 83 §, 121 §
Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 9 §, liite 7
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §
Valtioneuvoston asetus (117/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksuista 2026

8 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt luonnonsuojelun ylitarkastaja Anne Grönlund ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Jonna Kartano. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

10 Käsittelymaksu

Maksutta

11 Päätöksestä tiedottaminen

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee päätöksen luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti internetsivuillaan.

sähköpostitse:

Tiedoksi

sähköpostitse:

Ympäristöministeriö

Itä-Suomen elinvoimakeskus

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry.

Kuopion kaupunki

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lv.fi | lv.fi

1 Valitusosoitus

Tähän Lupa- ja valvontaviraston päätökseen voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valituksesta huolimatta Lupa- ja valvontaviraston tekemää päätöstä on noudatettava, jos siinä on niin määrätty.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024) säädetään. Maksun suuruus on 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>

Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista

[https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksu](https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksu<thallinto-oikeudessa.html)

1.1 Toimi näin

Jos haet muutosta Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Itä-Suomen hallinto-oikeuteen.

Tee valitus **viimeistään 30 päivän kuluessa** siitä, kun Lupa- ja valvontaviraston päätös on saatu tiedoksi.

- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.
- Jos päätös on lähetetty tavallisena kirjeenä, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun Lupa- ja valvontavirasto on lähettänyt kirjeen. Selvitä kirjallisesti, jos näin ei ole jostakin syystä tapahtunut.
- Jos päätös on lähetetty sähköpostitse, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena (3.) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Viestin lähettämispäivä ilmenee sähköpostiviestistä.
- Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi, kun asiakirja on noudettu palvelimelta. Jos asiakirjaa ei ole noudettu palvelimelta seitsemän (7) päivän kuluessa Lupa- ja valvontaviraston ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudatetaan muita laissa säädettyjä tiedoksiantotapoja.

- Jos päätös on saatu tiedoksi jollakin muulla tavalla, tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottajalle annettu tiedoksiantotodistus, saantitodistus tai haastetiedoksiannosta annettu todistus.
- Sijaistiedoksiannossa katsotaan, että päätös on saatu tiedoksi kolmantena (3.) päivänä siitä, kun sijaistiedoksiantoa koskeva tiedoksiantotodistus on annettu.
- Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon jo kirjeen saapumispäivänä.
- Jos päätös on annettu tiedoksi yleistiedoksiantona, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä yleistiedoksiannosta annetun ilmoituksen julkaisemisajankohdasta. Julkaisemisajankohta on ilmaistu julkaisun yhteydessä.

1.2 Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

1.3 Valituksen liitteet

- Lupa- ja valvontaviraston päätös, johon haetaan muutosta (alkuperäisenä tai jäljennöksenä) valitusosoituksineen
- selvitys siitä, minä päivänä Lupa- ja valvontaviraston päätös on saatu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin Lupa- ja valvontavirastoon
- valtakirja

- asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) eli ns. lupalakimies
- asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

1.4 Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Sähköinen asiointi: Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, 70100 Kuopio (käyntiosoite)

PL 1744, 70101 Kuopio (postiosoite)

sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

puhelinvaihde: 0295 642 500

asiakaspalvelu: 0295 642 502 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 0295 642 501

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona, lähetin tai sähköisen asiointipalvelun välityksellä. Valittaja tai hänen edustajansa voi myös viedä valituskirjelmän hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä klo 16.15.

Tämä asiakirja LVV-U/56299/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/56299/2026 har godkänts elektroniskt

Grönlund Anne 01.04.2026 12:25

Kartano Jonna 01.04.2026 13:11